

**ТЕМАТИКА ІЗ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗА НАВЧАЛЬНОЮ
ДИСЦИПЛІНОЮ
ДЕРЖАВНА КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА**

для студентів 4 курсу гр. БКД-11-6
на період з 12 травня до 22 травня 2020 р.

Викладач: Піронкова Оксана Феліксівна, доктор соціологічних наук, професор кафедри гуманітарних дисциплін.

**ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО ФОРМУВАННЯ ЄДИНОГО
ГУМАНІТАРНОГО ПРОСТОРУ У СФЕРІ КУЛЬТУРИ.**

Соціогуманітарна сфера є визначальним чинником демократизації суспільства, формування та закріплення національної ідентичності, розбудови держави, а також економічного розвитку (оскільки засади життєдіяльності спільноти визначаються своєрідним культурно- історичним кодом у межах індивідуально-конкурентної, груповокооперативної чи егалітарно-колективної систем господарських цінностей).

Суттєві проблеми в соціально- гуманітарній сфері України

1. Застарілі моделі управління.
2. Відсутність системного бачення шляхів розвитку соціогуманітарної сфери.
3. Недостатня обізнаність працівників щодо міжнародного досвіду освітньої, культурної, наукової діяльності, новітніх можливостей у галузі охорони здоров'я та соціальних стандартів.
4. Низький професійний рівень управлінських кадрів.
5. Недостатнє фінансування як закладів, установ, організацій галузей соціогуманітарної сфери, так і програм, проектів, заходів, які спрями б популяризації культурного, освітнього, наукового продукту тощо.
6. Відсутність конструктивного діалогу між органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, науковою спільнотою, недержавними організаціями, професійними та творчими спілками щодо подальшого соціогуманітарного розвитку суспільства.

7. Відсутність активного співробітництва з медіа.

Національний гуманітарний простір є середовищем, завдяки якому виробляється та функціонує система ідей, цінностей, ідеалів, міфів, стереотипів, образів, що впливають на свідомість людей, і, таким чином, визначають напрями поступу нації та держави.

Саме тому так послідовно, цілеспрямовано розбудовують і захищають від різноманітних впливів свій власний гуманітарний простір держави. Його цілісність виступає запорукою національної безпеки, суверенітету та територіальної цілісності країни. Цей складний духовно-ціннісний комплекс формується взаємодією системи освіти, культури, виховання, науки, засобів масової інформації, у цьому просторі функціонує історична пам'ять, розгортаються конкуруючі ідеології, які борються за вплив на суспільну свідомість.

Гуманітарна політика України має орієнтуватись на загальнонаціональний проект спільного майбутнього, що є однаково прийнятним для жителів усіх регіонів України, та сприяти міжкультурному та міжконфесійному діалогу в Україні, гармонійному поєднанню загальнонаціональних та регіональних інтересів у культурній сфері, забезпеченню громадянських прав і свобод. Лише за цієї умови можна буде говорити про створення умов для максимального розкриття творчопродуктивного потенціалу й самореалізації кожної особистості відповідно до її духовних і матеріальних потреб та інтересів. Як європейська держава Україна має спиратися у своєму розвитку на людиноцентричну систему цінностей, основу якої становлять свобода, справедливість, солідарність, рівність, відповідальність.

Єдиний соціогуманітарний простір складається з просторової єдності і буттєвої спільності, що зумовлено соціокультурною множиною смислів життя, яку можна звести до таких різновидів:

- 1) біологічна тривалість людського існування (вимірюється кількістю річних та інших циклів функціонування організму в площині “здоров’я – хвороба”, “дитинство – молодість – старість”);
- 2) традиційний план життя людини в контексті буттєвих культурних цінностей;
- 3) життя особистості: стадіально-типологічні трансформації полііндивідуальних структур людини, що утворюють надсоматичний субстрат особи;
- 4) духовно-знакове існування людини (хоча в біологічному плані творення – споживання духовно-інформаційних цінностей відбувається в часовому відтинку біографії, в соціокультурному сенсі цей процес має глобально-історичний характер);

5) суспільне життя людини: діяльність особи в контексті суспільних ролей, статусів, позицій, програм.

Людина – головна дійова особа соціальних процесів. В її поведінці відбиваються всі ці процеси і водночас вони визначаються її діяльністю. Громадські об'єднання та державні організації, закони, юридичні норми, традиції, мораль, культура і економіка впливають на суспільну свідомість і на мотиви поведінки людини.

Власне, однією із ключових умов побудови конкурентоздатної країни є **формування громадянина України як вільної особистості**, для якої демократичне середовище перетвориться на одну з базових життєвих потреб, а всебічна підтримка цього середовища у стані високої дієвості і ефективності – категоричним імперативом існування. Щоб виховувати громадян з таким рівнем демократичної свідомості, держава повинна працювати на людину – активно інвестувати кошти в її творчий та інтелектуальний потенціал. Утвердження принципу відповідальності держави за свою діяльність перед людиною можливе лише за умов системної та послідовної діяльності всіх державних структур у відносинах із людиною і суспільством у цілому.

За умов, які склались сьогодні, об'єктивно **постає потреба суттєвого перегляду наявної державної фінансової політики в соціогуманітарній сфері** й реалізації невідкладних заходів для підвищення ефективного використання трудових і матеріально-технічних ресурсів для забезпечення функціонування закладів, установ, організацій галузей культури, освіти, науки, охорони здоров'я.

Необхідно вдосконалити підходи щодо визначення стратегічних цілей, під які потім розроблятимуться програми і застосовуватимуться сучасні технології бюджетування. При розробці державних програм у будь-якій сфері, зокрема соціально-гуманітарній, мають бути всебічно проаналізовані суспільні потреби, цілі і обмеження державної політики, визначені пріоритети з урахуванням обмеженості ресурсів, оцінені впливи і наслідки реалізації бюджетних програм на суспільство в цілому і для окремих груп.

Наприклад, програми в галузі охорони здоров'я, освіти та культури фінансуються через багатьох головних розпорядників бюджетних коштів (через створену ще за радянських часів інфраструктуру). Така ситуація яскраво відображає системні проблеми у сфері державних фінансів: розпорошення коштів між багатьма розпорядниками, що ускладнює загальну координацію політики в певних галузях відповідними міністерствами. Більше того, у разі реального впровадження в практику роботи міністерств і відомств стратегічного планування (як це передбачається вже упродовж кількох років у бюджетних резолюціях), реалізація стратегічних цілей профільними міністерствами буде практично неможливою через підпорядкування багатьох

закладів системи охорони здоров'я, освіти і культури іншим міністерствам. **Отже**, для реалізації технологій бюджетування необхідно провести структурні реформи, зокрема в соціальній сфері, які впливають на розвиток суспільства в глобальному сенсі. Ефективна організація системи охорони здоров'я, доступна якісна освіта, налагоджений соціальний захист сприяють розвитку людського потенціалу й підвищенню рівня життя, покращенню демографічної ситуації в країні, що є надзвичайно актуальним для України.

Формування єдиного соціогуманітарного простору України має спиратися на:

- 1) відродження національного культурного підґрунтя суспільства,
- 2) підвищення його морального стану і здоров'я,
- 3) розвиток ініціативи і відповідальності громадян.

Його метою є створення повноцінних умов для розвитку людського капіталу завдяки рівному доступу до якісної освіти й медицини, розвитку мистецтва, фізичної культури, спорту, туризму, забезпеченню права на об'єктивну інформацію, задоволенню мовних і освітньо-культурних потреб, зміцненню атмосфери толерантності та міжнаціональної злагоди.

Основними принципами у процесі визначення пріоритетних напрямів та розробки конкретних програм розвитку галузей соціогуманітарної сфери повинні стати максимальна прозорість і публічність цієї процедури. Має бути розширений арсенал практики співпраці влади з науково-експертною громадськістю.

Висновки.

1. Розбудова єдиного соціогуманітарного простору є справою надзвичайно складною, що можлива лише в контексті формування соціальних відносин суспільної довіри й громадянської відповідальності. Вона потребує збалансування численних інтересів, урахування суспільних настроїв, політичного контексту. Відтак багатократно зростає вагомість інтелектуальної складової державного управління.
2. Формування та зміцнення єдиного соціогуманітарного простору потребують вирішення низки завдань, серед яких підвищення ефективності витрачання коштів, які виділяються на підтримку галузей соціогуманітарної сфери, нарощування дослідницького

потенціалу на основних напрямках їх функціонування, інвентаризація структур багаторівневої управлінської системи, розвиток інструментів та механізмів координації і взаємодії між усіма суб'єктами державної політики.

Основними напрямками діяльності щодо розв'язання окреслених завдань є:

- покращення інституційного забезпечення функціонування соціогуманітарної сфери;
- удосконалення законодавчого й організаційно-правового забезпечення процесів формування та зміцнення єдиного соціогуманітарного простору;
- здійснення аналітико-прогнозного супроводу і моніторингу відповідних процесів на державному, регіональному та місцевому рівнях;
- налагодження потужної системи інформаційної підтримки, розвиток внутрішньо- та зовнішньополітичної інформаційно-комунікативних стратегій;
- стимулювання міжрегіональної інтеграції та гармонійне поєднання загальнодержавних і регіональних інтересів.

Напрями подальших досліджень вбачаються у виявленні особливостей міжнародного співробітництва у соціогуманітарній сфері для задіяння нових ресурсів розвитку на місцевому, регіональному та місцевому рівнях, формування системи національних цінностей на основі загальнолюдського досвіду.

Список використаних джерел

1. Бех В. Гуманітарний розвиток країни: внутрішня політика держави у сучасному глобалізованому світі / Володимир Бех // Державна політика в гуманітарній сфері (матеріали круглого столу). – Івано-Франківськ : Вид-во “Плай”, 2001. – С. 3–9.
2. Кононенко В. Державна політика в гуманітарній освіті / Віталій Кононенко // Державна політика в гуманітарній сфері (матеріали круглого столу). – Івано-Франківськ : Вид-во “Плай”, 2001. – С. 10–14.
3. Рекомендації парламентських слухань “Стратегія гуманітарної політики сучасної України” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : w1.c1.rada.gov.ua/pls/

4. Нова влада: виклики модернізації – К. : К.І.С., 2011. – 260 с.

5. *Куценко В.* Парадигма стратегії розвитку соціогуманітарної сфери в контексті глобалізаційних процесів [Електронний ресурс] / В. Куценко, Г. Трілленберг // Вісн. екон.

Ситуаційне завдання

Однією з найбільш значущих загроз національній безпеці України в інформаційній сфері є здійснення іноземними державами негативного інформаційно-психологічного впливу на суспільну свідомість громадян України та світову громадськість через проведення інформаційних акцій та кампаній, спеціальних інформаційних операцій. Це відбувається шляхом систематичного поширення тенденційної, неповної або упередженої інформації про Україну та політичні процеси, що відбуваються на її теренах. Все це впливає на зовнішню та внутрішню політику нашої держави, псує її міжнародний імідж, а також має під собою політичне та економічне підґрунтя. Метою таких інформаційних операцій є забезпечення власних національних інтересів та інтересів інших держав.

Інформаційний простір, інформаційні ресурси, інформаційна інфраструктура та інформаційні технології значною мірою впливають на рівень і темпи соціально- економічного, науково-технічного і культурного розвитку. Тому рівень розвитку та безпека інформаційного простору, які є системоутворюючими факторами у всіх сферах національної безпеки, активно впливають на стан політичної, економічної, оборонної та інших складових національної безпеки України.

- 1.** Дайте оцінку ситуації забезпечення інформаційного суверенітету України, зокрема з питань поширення суспільно важливої інформації в Україні та за її межами.
- 2.** Підготуйте план заходів щодо захисту національного інформаційного простору України. Запропонуйте дієві механізми координації зусиль всіх органів державної влади.

УВАГА: відповідь не повинна перевищувати 2 стор.